

Welk plaatje past bij de tekst?

Wat ga je leren?

Je kunt straks:

- uitleggen waarom volgorde van tijd in een tekst belangrijk is
- tijdwoorden herkennen in een tekst

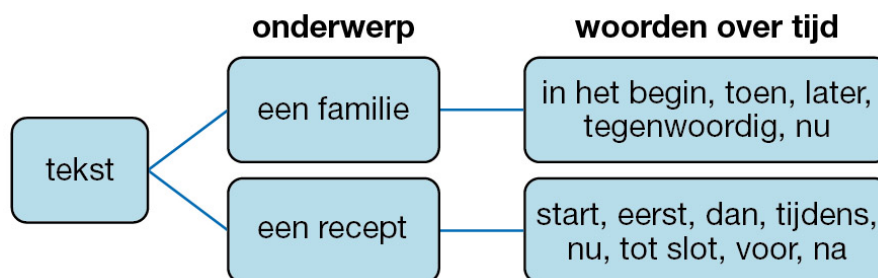
Wat ga je doen?

Je gaat drie teksten lezen. Ze hebben te maken met gedichten.
Lees de uitleg hierna en lees de teksten. Maak dan de vragen.

Wat moet je weten?

Je weet dat je plaatjes in je hoofd maakt tijdens het lezen. Dat is handig omdat je de tekst dan beter begrijpt en onthoudt. Er zijn speciale woorden die je helpen bij het maken van plaatjes. Bijvoorbeeld **tijdwoorden**.

In veel teksten zit een volgorde. Een volgorde waarin dingen gebeuren. Of een volgorde waarin je dingen moet doen. Dat heet: de **volgorde van tijd**.

Als je de volgorde van tijd in een tekst herkent, zie je het verhaal goed voor je. Je ziet ook hoe de tekst in elkaar zit. Je weet: in deze tekst is tijd belangrijk.

Moeilijke woorden

- in je opkomen = als iets in je opkomt, bedenk je het ineens
 uiteindelijk = op het laatst
 de ganzenveer = de veer van een gans. Hier maakten ze vroeger pennen van.
 verlichten = makkelijker maken

1 Wat is een gedicht?

Vind jij het leuk om te schrijven? Doe dan in **2021** eens mee aan een dichtwedstrijd. Eerst moet je natuurlijk weten wat een gedicht precies is. **Dan** kun je zelf gaan schrijven. Dichter Ellen Deckwitz zegt: 'Een gedicht is een gedicht als de maker het zegt.' Oké, maar mag je dan zomaar wat opschrijven? Nee, zo werkt het niet.

Gedichten schrijven

Een dichter kijkt goed naar de wereld om zich heen. Wat zie ik? Hoe voel ik me hierbij? **Daarna** schrijft hij woorden op die **in hem opkomen**. Hij puzzelt met de woorden. Daar gaat hij mee door **tot** hij tevreden is. Zo maakt hij een prachtig gedicht. Het is belangrijk dat de dichter zijn best doet, zegt Ellen Deckwitz. 'Mensen worden graag verrast door mooie gedichten.'

vraag 1a

vraag 1c

vraag 2a

vraag 2a

Gedichten begrijpen

Dichters gebruiken bijzondere woorden en zinnen. Als je een gedicht leest, denk je **in het begin** misschien: ik snap er niks van. Dat is helemaal niet erg. Lees het gedicht **later** gewoon nog een keer. Soms hoef je het niet precies te begrijpen om het **uiteindelijk** tóch mooi te vinden.

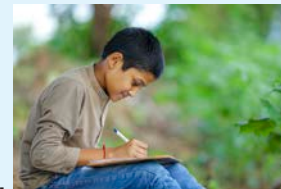
vraag 3a

vraag 3a

vraag 3c

2 Zo schrijf je zelf gedichten

1. Bedenk **eerst** waar je gedicht over moet gaan. Ga schrijven op een plaats die je fijn vindt.
2. Schrijf **dan** alles op wat in je opkomt. Elk idee is goed, dus hou je niet in.
3. Bekijk **daarna** wat je allemaal hebt opgeschreven. Maak er een gedicht van met mooie woorden en zinnen. Lees je gedicht ook voor aan jezelf. Klinkt het mooi? En hoor je een ritme?
4. Ben je helemaal tevreden? Lees je gedicht **tot slot** voor aan iemand anders. Kies iemand die net zo van gedichten houdt als jij.
5. Dichten is hartstikke leuk. Ga dus snel weer naar stap 1 en schrijf lekker verder!

vraag 4a

vraag 4a

vraag 4a

vraag 4a

3 Moderne dichter

Ooit schreef je met een **ganzenveer**, de inkt zat in een pot.

Toen vond iemand de balpen uit en schreven mensen vlot.

Sinds kort heb ik een tablet om dat klusje te **verlichten**.

Maar ja ... nu nog een onderwerp waarover ik kan dichten ...

Maak de vragen

1 Lees in tekst 1 de eerste, vetgedrukte alinea.

a Welk jaartal zie je in deze alinea? Markeer het jaartal in de tekst.

b Lees: *Eerst moet ... precies is.* (regel 4 en 5)

Welk woord is een tijdwoord? Kruis aan.

eerst gedicht natuurlijk precies

c Welk tijdwoord zie je in regel 5? Markeer het in de tekst.

d Wat gebeurt wanneer? Vul in.

Eerst moet je weten wat een gedicht precies is.

Dan kun je zelf gaan schrijven.

Daarna kun je in 2021 meedoen aan een dichtwedstrijd.

2 Lees in tekst 1 de alinea **Gedichten schrijven**.

a Welk twee tijdwoorden zie je? Markeer ze in de tekst.

b Kijk naar de tijdwoorden die je hebt gemarkeerd bij vraag 2a. Wat geven deze woorden aan? Markeer het goede antwoord.

de volgorde waarin *dingen gebeuren* / *je dingen moet doen*

c Wat gebeurt er eerst en wat daarna? Schrijf op: 1, 2, 3 of 4.

4 De dichter is tevreden met zijn gedicht.

1 De dichter kijkt goed naar de wereld om zich heen.

3 De dichter puzzelt met de woorden.

2 De dichter schrijft woorden op die in hem opkomen.

3 Lees in tekst 1 de alinea **Gedichten begrijpen**.

a Lees: *Als je ... een keer.* (regel 19 t/m 21) Welke twee tijdwoorden zie je? Markeer ze in de tekst.

b Wat is dus de volgorde van tijd? Markeer de goede antwoorden.

In het begin / *Later*: Je leest het gedicht nog een keer.

In het begin / *Later*: Je snapt het gedicht niet.

c Welk ander tijdwoord zie je in deze alinea? Markeer het in de tekst.

4 Lees tekst 2.

a Aan welke vier woorden herken je de volgorde van tijd? Markeer ze in de tekst. Tip: bij stap 1 tot en met 4 staat er steeds één.

b Kijk naar de tijdwoorden die je hebt gemarkeerd bij vraag 4a. Wat geven deze woorden aan? Markeer het goede antwoord.

de volgorde waarin *dingen gebeuren* / *je dingen moet doen*

5 Lees stap 4 van tekst 2.

Je ziet het tijdwoord *tot slot*. Wat bedoelt de schrijver daarmee?
Kruis aan.

- Je moet alleen dichten in een kamer die op slot kan.
 Je moet als laatste je gedicht aan anderen voorlezen.
 Je moet altijd gedichten over kastelen schrijven.
 Je moet je gedichten altijd in een kluis bewaren.

6 Lees tekst 3.

a Lees: *Ooit schreef ... te verlichten*. (regel 3 t/m 8)
Welke tijdwoorden zie je in dit stukje? Kruis aan.

- ooit, toen, sinds kort toen, ging, vlot
 ooit, vlot, kort toen, kort, klusje

b Is de volgorde van tijd belangrijk in dit stukje?
Markeer de goede antwoorden.

Ja / *Nee*, want er is *geen* / *wel een* vaste volgorde waarin de dingen gebeuren.

7 Lees tekst 3 nog eens.

Wat gebeurt er in deze tekst tegelijkertijd? Kruis aan.

- De balpen en de tablet worden uitgevonden.
 De dichter heeft een ganzenveer, een balpen en een tablet.
 De dichter heeft een tablet en zoekt nog een onderwerp.
 De ganzenveer en de balpen worden uitgevonden.

Schrijf je antwoorden op vraag 8, 9 en 10 op een apart blaadje.

- ★ 8 Lees in tekst 2 de eerste tip nog een keer.**
Op welke plaats krijg jij altijd goede ideeën? En waarom gebeurt dat juist daar, denk je? Gebruik twee tijdwoorden.
- ★★ 9 Lees in tekst 2 de derde tip nog een keer.**
Ritme en klank zijn belangrijk in gedichten, maar bijvoorbeeld ook in liedjes en raps. Noem twee overeenkomsten en twee verschillen tussen gedichten en liedjes of raps. Gebruik de informatie uit de teksten.
- ★★ 10 Stel, jij wilt dit jaar meedoen aan een dichtwedstrijd.**
Schrijf een gedicht met minstens zes zinnen en twee tijdwoorden. Gebruik de tips uit tekst 2. Je mag er ook een plaatje bij tekenen.

Wat heb je geleerd?

Deze les ging over een speciaal plaatje: de volgorde van tijd. Plaatjes helpen je bij het begrijpen van de tekst. Slimme hulpjes zijn tijdwoorden. Lees je *toen* of *nu*, dan weet je: het gaat over tijd.